

Õiguskantsler

Teie 01.12.2015 nr

Meie 01.03.2016 nr 7-5/151490/1600875

Eesti õppekeele tagamine Narva lasteaias Punamütsike

Lugupeetud avaldaja

Oma pöördumises õiguskantslerile selgitasite, et Teie hinnangul rikub Narva Linnavalitsus Teie õigusi, kuna Narva lasteaias Punamütsike pole lastele tagatud eesti õppekeel. Lasteaias puudub eesti keelt kõnelev logopeed ja muusikaõpetaja. Samuti tuleks Teie hinnangul lasteaiarihmi komplekteerida nii, et rühmades oleks tagatud eesti keele õpet ja arengut soodustav keskkond.

Teie mure eestikeelse hariduse kättesaadavuse osas Narvas on õigustatud. Täna Teid probleemile tähelepanu juhtimise eest. Leian, et Narvas ja Ida-Viru regioonis üldiselt tuleb eesti keele kasutamise ja õppimise võimalusi laiendada. Selleks on vaja süsteemset ja pikaajalist tegevust.¹ Siiski ei saa õigusakte ja Narva Linnavalitsuse selgitusi (vt lisa) silmas pidades linnale ja lasteaiale keelenõuete rikkumist ette heita.

[Põhiseaduse](#) § 37 lg 4 järgi on igaühel õigus saada eestikeelset õpetust. Seda põhiõigust on seaduste tasandil ja erinevaid hariduse tasemeid silmas pidades täpsustatud. Nii tagavad Eesti Vabariigi [haridusseaduse](#) § 4 lg 2 järgi Eesti territooriumil riik ja kohalik omavalitsus võimaluse omandada avalikes haridusasutustes ja ülikoolides eestikeelne haridus kõigil haridustasemetel.

[Koolieelse lasteasutuse seaduse](#) (KELS) § 8 lg 1 järgi toimub lasteasutuses õppe- ja kasvatustegevus eesti keeles. Sama paragrahvi teise lõike järgi tagab kohaliku omavalitsuse volikogu kõikidele eesti keelt kõnelevatele lastele võimaluse käia sama valla või linna eestikeelses lasteasutuses või lasteasutuse rühmas, kus õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti keeles.²

---

¹ Riigi tasandil on vastu võetud mitmeid Ida-Viru regiooniga, sh eesti keelega seotud programmdokumente (eesti keele arengukava 2011–2017, Ida- Virumaa tegevuskava kuni 2020).

² Veelgi detailsemalt sätestab Vabariigi Valitsuse määruse „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 18, milliseid eesmärke peab täitma õppe- ja kasvatustegevus keele ja kõne valdkonnas. Muude detailsete nõuete kõrval peetakse nimetatud sätte järgi oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuulab teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalsetes suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga.

Selleks, et õppe- ja kasvatustegevust saaks läbi viia eesti keeles, peab lasteaia personal oskama eesti keelt nõutaval tasemel. Vabariigi Valitsuse 20.06.2011 määruse nr 84 „[Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded](#)“ § 9 järgi nõutakse C1-tasemel eesti keele oskust järgmistelt isikutelt: õppeasutuste juhid, nende asetäitjad ja õppejuhid (p 6); eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad või õppejõud (p 7); eripedagoogid (v.a need, kelle teenust tarbivad mitte-eesti emakeelega isikud) (p 9).

Teie kirjast ja Narva Linnavalitsuse vastusest nähtuvalt ei vasta kõigi lasteaia töötajate keeleoskus nõuetele. Samas on viimasel ajal linna sõnul toimunud mitmeid positiivseid arenguid: leitud on nõuetele vastav muusikaõpetaja, tööle on naasnud vajaliku pädevusega õppealajuhataja. Rühmaõpetaja, kel seni puudus tõend eesti keele oskuse kohta, kavatses vastava tasemeeksami lähiajal sooritada. Seni pole leitud eesti emakeelega lastele sobivat logopeedi. Narva Linnavalitsuse selgituste kohaselt on logopeedi otsitud erinevaid kanaleid pidi, abi on palutud ka Rajaleidja keskuselt, kuid kahjuks pole see soovitud tulemusi andnud. Tuleb tõdeda, et logopeedide puudus Eestis on üldine. Loomulikult ei tähenda see, et logopeedi teenust ei peaks Punamütsikese lasteaia lastele pakkuma. See võib aga tähendada vajadust rakendada erimeetmeid logopeedi leidmiseks: nt maksta kõrgemat palka, pakkuda elamispinga, hüvitada transpordikulud vms. Linna antud selgituste järgi on pedagoogide töötasu suurendamise võimalus Narva õigusaktis ka ette nähtud.³ Oluline on, et Punamütsikese lasteaed koostöös Narva Linnavalitsusega jätkab logopeedi otsimist.

Kokkuvõttes on positiivne, et linn ja lasteaed on asunud personali keelepädevuse puudujääke kõrvaldama ning loodetavasti leitakse lähiajal ka eesti emakeelega lastele nõuetele vastav logopeed.

Rühmade komplekteerimise küsimuses selgitas Narva Linnavalitsus oma vastuses, et Punamütsikese lasteaeda võetakse lapsi vanemate soovi alusel ning lasteaial ei ole õigust keelduda lasteaeda vastu võtmast vene kodukeelega lapsi, kui vanemad soovivad, et nende lapsed eesti õppekeelega rühmas käiksid. Linn selgitas vastuses, et eesti õppekeelega Timbu-Limbu rühmas ongi tekkinud olukord, kus vene kodukeelega lapsi on oluliselt rohkem, kui eesti kodukeelega lapsi.

Linna seisukoht, et nad ei saa keelduda vene kodukeelega laste lasteaeda vastuvõtmisest on kooskõlas KELS § 8 lõikega 1, mille järgi toimub lasteasutuses õppe- ja kasvatustegevus eesti keeles ning kõigil lastel on õigus saada eestikeelset haridust. Et õppe- ja kasvatustöö ka valdavalt vene kodukeelega laste rühmas eesti keeles toimuks, on õpetajate professionaalsuse küsimus. Vaieldamatult on sellises rühmas eesti keele õppe korraldamine keerulisem, kui rühmas, kus valdavalt on eesti kodukeelega lapsed. Narva linn selgitas oma vastuses põhimõtteid, kuidas õpetajad Timbu-Limbu rühmas ja Punamütsikese lasteaias eesti õppekeelt rakendavad.

Kuigi KELS § 7 lg 1 ja 1¹ sätestavad laste arvu rühmas, pole keelatud moodustada rühmi väiksema laste arvuga, kui on seaduses sätestatud maksimumarv. Seega põhimõtteliselt pole keelatud teha rühma kuni 10-le lapsele nagu olete ette pannud. Kahjuks ei pruugi väiksem laste arv rühmas tähendada, et laste kodune keel on ühesugune. Nimelt toimub laste vastuvõtt lasteaeda teeninduspiirkonna alusel ja üldjuhul avalduste laekumise järjekorras. KELS § 15 lg 3 võimaldab kohalikul omavalitsusel eelistada vastuvõtmisel teatud kategooriate lapsi, kuid keelduda ei saa vene kodukeelega lapse vastuvõtmisest eesti õppekeelega rühma. Järelikult võib

³ Narva Linnavolikogu 26.03.2015 määruse nr 6 „[Pedagoogide töötasustamise kord](#)“ § 6 lõige 4 sätestab, et juhi ja pedagoogi ametijärkudele vastavad kuutöötasu määrad võib suurendada kuni 20% võrra kvalifikatsiooni ja muude tööeripära iseloomustavate näitajate alusel. Suurendamine peab olema põhjendatud. Kuutöötasu määra suurendamise samm on 5%.

ka 10 lapsega rühmas osutada enamus vene kodukeelega lasteks. Rühmade komplekteerimisel on lasteaial siiski kaalumisruum, kuidas lapsi rühmade vahel paigutada. Seda siiski juhul, kui korraga võetakse lapsi mitmesse rühma. Narva vastusest nähtub, et õppekeskkonna parendamise eesmärgil on kaalumisel lasteaia kolimine väiksemasse, 5-rühmalisse renoveeritud hoonesse. Väiksem lasteaed, mis peaks tähendama mh õpetajate ja laste omavahelist tihedamat suhtlemist, võib hõlbustada eesti õppekeele rakendamist lasteaias.

Kokkuvõtvalt ei saa Narva Linnavalitsusele ning Punamütsikese lasteaiale ette heita seaduse nõuete rikkumist või seda, et nad poleks teinud pingutusi eesti keelt kõnelevate pedagoogide leidmiseks.

Kvaliteetse hariduse (sh alushariduse) kättesaadavuse küsimus kuulub õiguskantsleri prioriteetide hulka. Haridusteema raames kavatsen ka eesti keele õppe ja õpetamisega seotud küsimusi oma teravdatud tähelepanu all hoida ning vajadusel ning õiguskantslerile antud pädevuse raames ka puudujääkidele tähelepanu juhtida.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Lisa: koopia Narva Linnavalitsuse vastusest

Koopia: Narva Linnavalitsus
Haridus- ja Teadusministeerium

Aigi Kivioja 6938428
Aigi.Kivioja@oiguskantsler.ee

Kristi Paron 6938411
Kristi.Paron@oiguskantsler.ee